Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0104

Konkurentsipoliitika 2024. aasta aruanne

Euroopa Parlamendi 8. mai 2025. aasta resolutsioon konkurentsipoliitika 2024. aasta aruande kohta (2024/2079(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 101–109,

– võttes arvesse Ursula von der Leyeni 18. juuli 2024. aasta dokumenti „Euroopa valik. Poliitilised suunised järgmisele Euroopa Komisjoni koosseisule 2024–2029“,

– võttes arvesse Mario Draghi 9. septembri 2024. aasta aruannet Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta,

– võttes arvesse Enrico Letta 18. aprilli 2024. aasta aruannet „Much more than a market“ (Palju enamat kui turg),

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 23. oktoobri 2024. aasta eriaruannet 21/2024 „Riigiabi kriisi ajal. Kiire reageerimine, kuid Euroopa Komisjoni järelevalves on puudusi ja ELi tööstuspoliitika eesmärkide toetamise raamistik ei ole järjepidev“,

– võttes arvesse nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜ ühinemismäärus)[1],

– võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 11, mille kohaselt peab liidu poliitika ja tegevuse määratlemisse ja rakendamisse integreerima keskkonnakaitse nõuded, et edendada kestlikku arengut,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsuse (EL) 2022/591 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldist

[1] ELT L 024, 29.1.2004, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj.

keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030[2]) artiklit 3, milles on sätestatud, et keskkonnale kahjulikke toetusi, eelkõige fossiilkütuste toetusi, tuleks asuda viivitamata järkjärguliselt kaotama,

– võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 3. septembri 2024. aasta otsust kohtuasjas C-611/22 P: Illumina *vs*. komisjon[3], 10. septembri 2024. aasta otsust kohtuasjas C-465/20 P: komisjon *vs*. Iirimaa jt[4] ning 10. septembri 2024. aasta otsust kohtuasjas C-48/22 P: Google ja Alphabet *vs*. komisjon[5],

– võttes arvesse Euroopa Komisjoni 2024. aasta juuni aruannet „Protecting competition in a changing world – Evidence on the evolution of competition in the EU during the past 25 years“ (Konkurentsi kaitsmine muutuvas maailmas – tõendid konkurentsi arengu kohta ELis viimase 25 aasta jooksul),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika osakonna 2024. aasta novembris avaldatud uuringut „The role of commodity trade in shape agricultural markets“ (Kaupadega kauplejate roll põllumajandusturgude kujundamisel),

– võttes arvesse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve 20. detsembri 2023. aasta aruannet „CRA Market Share Report: 2023 edition“ (Reitinguagentuuride turuosa aruanne: 2023. aasta väljaanne),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A10-0071/2025),

A. arvestades, et praegune keeruline majanduslik, kliima- ja geopoliitiline keskkond, mida iseloomustab ebakindlus ja ettearvamatus, nõuab uuendatud lähenemisviisi Euroopa konkurentsivõimele ja konkreetseid strateegiaid majanduskasvu hoogustamiseks;

B. arvestades, et ELi konkurentsipoliitika raamistiku nõuetekohase täitmise tagamine toob kaasa madalamad hinnad, parema kvaliteedi, suurendab tarbijate valikuid, kiirendab innovatsiooni ning tagab õiglasema ja vastupidavama majanduse ning kaitseb ettevõtjate siseturule sisenemise tingimusi, samuti aitab see võidelda turgu

---

2 ELT L 114, 12.4.2022, lk 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

3 Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 3. september 2024, Illumina *vs*. komisjon, C-611/22 P, ECLI:EU:C:2024:677.

4 Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. september 2024, Euroopa Komisjon *vs*. Iirimaa jt, C-465/20 P, ECLI:EU:C:2024:724.

5 Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. september 2024, Google ja Alphabet *vs*. komisjon, C-48/22 P, ECLI:EU:C:2024:726.

valitseva seisundi kuritarvitamise, monopolide ja siseturgu moonutavate tavade vastu;

C. arvestades, et Draghi aruandes rõhutatakse, et ELil on lai ja mitmekesine tööstusinnovatsiooni baas, millel on suur suhteline eelis keskkonnahoidlike tehnoloogiate valdkonnas, kuid selle eelise säilitamiseks on vaja pidevalt pingutada; arvestades, et sellega seoses on oluline lõimida kliima- ja keskkonnakaalutlused konkurentsipoliitikasse; arvestades, et Letta aruandes märgitakse, et puudulik ELi integratsioon finants-, energeetika- ja elektroonilise side sektoris on üks peamisi Euroopa konkurentsivõime vähenemise põhjuseid;

D. arvestades, et ELi konkurentsipoliitika võib aidata parandada siseturu vastupanuvõimet ning aidata saavutada Euroopa roheleppe, digikompassi ning konkurentsivõime kompassi eesmärke, mille puhul on rahvusvaheline teabevahetus ja koostöö väga olulised;

E. arvestades, et komisjon ja riiklikud konkurentsiasutused peavad tegutsema erapooletult ja objektiivselt, et säilitada ELi konkurentsipoliitika usaldusväärsus; arvestades, et liikmesriikide konkurentsiasutuste poliitiline sõltumatus on konkurentsipoliitika erapooletuse ja usaldusväärsuse tagamiseks äärmiselt oluline;

Üldised märkused

1. on seisukohal, et ELi konkurentsiõiguse eesmärk on kaitsta liigse turu kontsentratsiooni ja turuvõimu koondumise eest, ning kinnitab veel kord konkurentsipoliitika tähtsust tõhususe, innovatsiooni ja majanduskasvu soodustamisel, võrdsete võimaluste loomisel ja tarbijate kaitsmisel, tagades, et turud jäävad konkurentsivõimeliseks, tõhusaks, dünaamiliseks ja uuenduslikuks, et pakkuda õiglaste hindadega ja suurema valikuga kvaliteetseid tooteid ja teenuseid;

2. kordab, et konkurentsipoliitika peaks aitama kaasa kõigile ELi poliitikasuundadele, eelkõige kestlikkuse, energeetika-, kaitse- ja digivaldkonnas; väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle kehtestada puhta tööstuse kokkuleppe toetamiseks uus riigiabi raamistik, et tagada konkurentsivõime, võttes kasutusele vajalikud avaliku sektori toetused, et kujundada energiasüsteem ümber ELi tööstuse süsinikuheite vähendamiseks, tagades samal ajal, et seeläbi ei takistata innovatsiooni, põhjustata hinnatõusu ega vähendata konkurentsi siseturul; kordab, et riigiabi ei tohiks moonutada õiglast ja tõhusat konkurentsi;

3. rõhutab, et ELi ühtse turu üleilmne tugevus ja tähtsus ei tulene mitte ainult selle sisemisest ja välisest konkurentsivõimest, vaid ka ELi võimest kehtestada ühiseid standardeid ja tagada territoriaalne ühtekuuluvus; märgib, et poliitikakujundajad peaksid siiski võtma igakülgselt arvesse rahvusvahelisi regulatiivseid ja turusuundumusi,

ning kutsub komisjoni üles püüdlema jätkuva dialoogi ja koostöö poole rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas teise põlvkonna koostöölepingute kaudu, mis võimaldavad konkurentsiasutuste vahelist tõhusamat teabevahetust ja konkurentsipoliitikale mõju avaldamist kogu maailmas; rõhutab Euroopa konkurentsivõrgustiku tähtsust ja kutsub komisjoni üles seadma sellega seoses prioriteediks püsiva konstruktiivse dialoogi ja koostöö rahvusvahelisel tasandil; nõuab riiklike konkurentsiasutuste tegevuse kooskõlastamist, et tagada konkurentsinormide ühetaoline kohaldamine, ning rõhutab vajadust tihedama koostöö järele monopolidevastase võitlusega tegelevate ja muude valdkondlike reguleerivate asutuste vahel;

Konkurentsivõimeline liit

4. toetab komisjoni võetud kohustust investeerida jätkusuutlikku konkurentsivõimesse; kiidab heaks, et Draghi aruandes on rõhuasetus innovatsioonil, investeeringutel, turuintegratsioonil, süsinikuheite vähendamisel ja vastupanuvõimel ning Letta aruandes keskendutakse integratsioonile, autonoomiale ja solidaarsusele; julgustab võtma poliitikameetmeid, mis soodustavad innovatsiooni, konkurentsivõimet ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu;

5. rõhutab vajadust kooskõlastatud, sihipärase ja tõeliselt euroopaliku tööstuspoliitika järele, et suurendada konkurentsivõimet; märgib, et see ei tohiks tingida turgu valitseva seisundi tekkimist ega sellise seisundi kuritarvitusi, hinnamoonutusi ega majanduslikku ebatõhusust, ning juhib tähelepanu sellele, et vaja on mõjusaid ühinemiste kontrollimise menetlusi;

6. on seisukohal, et igasugune riigiabi peaks olema kooskõlas ELi poliitika eesmärkidega; võtab teadmiseks komisjoni kavatsuse anda suuniseid, mis käsitlevad riigiabi kooskõla innovatsiooni-, kliima- ja majandusjulgeoleku kaalutlustega, ning meetmed fossiilkütuste toetuste vähendamiseks ja järkjärguliseks kaotamiseks puhta tööstuse kokkuleppe alusel; julgustab liikmesriike kaaluma riigiabi saamisele täiendavate tingimuste kehtestamist; nõuab, et kolmandate riikide maksuparadiiside kaudu struktureeritud äriühingutel keelataks riigiabi saamine; kutsub komisjoni üles uurima tagasinõude mehhanismide puudulikku ühtlustamist;

7. võtab teadmiseks komisjoni aruande, milles kinnitatakse, et viimase 25 aasta jooksul on turu kontsentratsioon, kasumimarginaalid ja kasumid suurenenud, samas kui tööstus on hoolimata aktiivsest konkurentsiõiguse täitmise tagamisest vähem dünaamiline; võtab samuti teadmiseks asjaolu, et kasumimarginaali kasvu põhjusena toodi välja turuosa ümberjaotamine suurimatele äriühingutele; märgib lisaks, et nõrk konkurents on avaldanud märkimisväärset negatiivset mõju tarbijatele, ostujõule, ELi äriühingute konkurentsivõimele ja üldisele majanduskasvule; tuletab meelde, et konkurentsiõiguse kohaldamisel tuleks keskenduda avatud ja

konkurentsivõimeliste turgude tagamisele, mis on vabad konkurentsi kahjustavatest tavadest;

8. juhib tähelepanu sellele, et tööstuspoliitika eesmärkide toetamiseks kasutatakse üha enam riigiabi; tuletab meelde, et selline abi, mis on lubatud ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c, ei tohi mõjutada ebasoodsalt kaubandustingimusi ega ühist huvi; võtab teadmiseks liikmesriikide erineva fiskaalvõimekuse ja hoiatab, et killustatud riigiabi loob ebavõrdsed tingimused; kutsub komisjoni üles seda mõju jälgima ja ühtse turu terviklikkust tagama, mida saab teha Euroopa tööstuspoliitika ühise rahastamisvahendi, näiteks Euroopa konkurentsivõime fondi kaudu, nagu pakkus välja komisjoni president von der Leyen oma poliitilistes suunistes; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hoiduma toetuste andmise võidujooksust, kuna see üksnes süvendaks turumoonutusi, eriti kui rahalisi vahendeid antakse ebatõhusalt toimivatele ettevõtjatele; järeldab, et ajutised riigiabi raamistikud ei ole suutnud takistada turu edasist killustumist, ning märgib, et kogu teatatud riigiabist langeb 77 % kahe liikmesriigi arvele; nõuab kooskõlas Euroopa Kontrollikoja soovitustega rangemat järelevalvet riigiabist teatamise üle ning riigiabi aruandluse tõhustamist ja läbipaistvust;

9. rõhutab, kui olulised on üleeuroopalist huvi pakkuvad tähtsad projektid piiriülese mõjuga projektide rahastamisel ELis; rõhutab, et üleeuroopalist huvi pakkuvatel tähtsatel projektidel peaks olema tõeline ELi lisaväärtus, mis tähendab, et neil peaks olema positiivne mõju rohkem kui ühele liikmesriigile; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et iga selline riigiabi andmise teade menetletakse hiljemalt kuue kuu jooksul;

10. võtab teadmiseks Draghi aruandes sisalduva hinnangu, mille kohaselt on ELi konkurentsivõime kaitsmiseks vaja täiendavalt 800 miljardit eurot aastas; tunnistab sellega seoses avaliku ja erasektori investeeringute tähtsust; rõhutab, et ELi eelarves peavad selleks olema piisavad rahalised vahendid; on seisukohal, et hoiuste ja investeeringute liidu väljakujundamine on oluline erainvesteeringute kaasamiseks, siseturu killustatuse vähendamiseks ja ELi tööstusstrateegia toetamiseks; tunnistab, et vaja on kiireloomulisi reforme ja Draghi aruandes kirjeldatud järgmise kolme tegevusvaldkonna meetmed tulemuslikult ellu viia:
i) innovatsioonilõhe kaotamine USA ja Hiinaga; ii) süsinikuheite vähendamise ja konkurentsivõime ühine kava energiasüsteemi ümberkujundamise kiirendamiseks ja energiakulude vähendamiseks; ning iii) turvalisuse suurendamine ja sõltuvuse vähendamine;

11. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa turgude ning Euroopa äriühingute ja nende töötajate võrdseid tingimusi kaitstakse dumpinguvastaste meetmetega, mis korrigeerivad moonutavat välist riigiabi; kutsub komisjoni üles kasutama kiiresti olemasolevaid

hangete ja välisriigi subsiidiumidega seotud kaubandusvahendeid, et vältida ebaausat konkurentsi siseturul;

Reeglite täitmise tagamise alased prioriteedid

12. täheldab muutusi äritavades ja rõhutab kartellijuhtumite arvu vähenemist; hoiatab siiski kahjuliku tegevuse uute vormide eest, nagu vaikiv ja algoritmipõhine kokkumäng, ning rõhutab vajadust viia täitmise tagamisega seotud prioriteedid kooskõlla muutuva maastikuga;

13. võtab teadmiseks Draghi aruandes esitatud ettepaneku võtta kasutusele uus konkurentsivahend, s.o turul toimuva uurimiseks mõeldud paindlik vahend, mille eesmärk on lahendada struktuurseid konkurentsiprobleeme, mis ei ole tingitud konkurentsi kahjustavatest kokkulepetest või turgu valitseva seisundi kuritarvitustest, ning määrata kogu turgu hõlmavad tulevikku vaatavad struktuurilised või tegevusega seotud parandusmeetmed, sealhulgas vähendades konkurentide turuletulekut takistavaid tõkkeid, et suurendada konkurentsivõimet, luua stiimuleid innovatsiooniks ja kaitsta kaitsetuid tarbijaid; kutsub komisjoni üles analüüsima, kuidas see vahend aitaks täiendada olemasolevat sektoripõhiste uurimiste raamistikku;

14. tuletab meelde, et aluslepingu kohaselt on komisjonil turgu valitseva seisundi kuritarvitamise korral õigus võtta meetmeid;

15. tunnistab, et turgu valitseva seisundi kuritarvitamise vastu struktuuriliste parandusmeetmete võtmiseks on olemas õiguslik alus; on teadlik, et ELi konkurentsinormides on sätestatud, et struktuurilisi parandusmeetmeid tuleks kasutada viimase meetmena üksnes juhul, kui tegevusega seotud parandusmeetmed on osutunud ebatõhusaks, kuid peab siiski kahetsusväärseks komisjoni vastumeelsust käsitleda turgu valitsevat seisundit struktuuriliste parandusmeetmete abil; kordab oma üleskutset kasutada paremini struktuurilisi parandusmeetmeid ja lõpetada tegevusega seotud parandusmeetmete esimus ning julgustab vajaduse korral võtma täiendavaid meetmeid nende paremaks kohaldamiseks; kutsub komisjoni üles kasutama senisest rohkem ajutiste meetmete vahendit, et teha lõpp igasugustele tavadele, mis võiksid tõsiselt konkurentsi kahjustada, eelkõige dünaamilistel ja kiiresti arenevatel turgudel, nagu digiturud;

16. väljendab heameelt selle üle, et komisjoni 2024–2029 koosseis on seadnud prioriteediks eluasemed; kutsub komisjoni üles hindama, kuidas ELi konkurentsipõhimõtted mõjutavad üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamist; kutsub komisjoni üles hindama üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste olukorda ja üldist majandushuvi pakkuvate teenuste erandit taskukohaste eluasemete puhul;

17. rõhutab, et riigiabi on oluline vahend ELi arenenumate piirkondade ning saarte, sisemaa- ja äärepoolseimate piirkondade ja majanduslikult mahajäänud piirkondade vahelise majandusliku lõhe kaotamisel; tuletab meelde, et riigiabi lubamine üldist majandushuvi pakkuvate teenuste kontekstis on jätkuvalt oluline niisuguste piirkondade ellujäämiseks, eelkõige seoses ELi isoleeritud, kaugetes või äärealadel elavatele kogukondadele ühenduvuse ja muude põhiteenuste jaoks antava riigiabiga; kutsub komisjoni üles uurima võimalusi suuremaks paindlikkuseks rahaliste vahendite eraldamisel nendele piirkondadele;

18. võtab teadmiseks Euroopa Liidu Kohtu hiljutise otsuse, milles asuti seisukohale, et üks liikmesriik ei ole ECN+ direktiivi riigisisesesse õigusesse üle võtnud; rõhutab ECN+ direktiivi täieliku ülevõtmise tähtsust; kutsub kõiki liikmesriike üles tagama, et kõnealust direktiivi rakendatakse nõuetekohaselt;

Koondumised ja monopolidevastane võitlus

19. võtab murega teadmiseks tõlgenduse, mille Euroopa Liidu Kohus andis EÜ ühinemismääruse artiklile 22 kohtuasjas C-611/22 P (Illumina *vs*. komisjon), milles tauniti komisjoni tava võtta vastu taotlusi selliste ühinemiste uurimiseks, millest ei tule teatada; tunnistab, et EÜ ühinemismäärus ei anna komisjonile piisavaid vahendeid, et sekkuda konkurentsi kõrvaldamise eesmärgil toimuvatesse omandamistesse (nn *killer acquisitions*); on kindlalt veendunud, et ühinemisotsuste mõju tõttu siseturule on õigustatud EÜ ühinemismäärusesse siseturu õigusliku aluse lisamine, et kaasseadusandjad täielikult kaasata, nagu digiturgude määruse puhul; kutsub komisjoni üles nõudma liikmesriikidelt, kellel on pädevus või kes võivad taotleda pädevust, et nad uuriksid koondumiste kontrolli käsitlevate riigisiseste õigusaktide alusel konkurentsi kõrvaldamise eesmärgil toimuvaid omandamisi ning annaksid need koondumisasjad kooskõlas EÜ ühinemismääruse artikliga 22 jätkuvalt komisjonile üle; kutsub komisjoni üles uurima võimalust vaadata läbi EÜ ühinemismäärus, et oleks võimalik uurida ühinemisi, mis jäävad allapoole ELi või riiklikke künniseid, olenemata asjaomastest sektoritest;

20. märgib, et alates EÜ ühinemismääruse jõustumisest 2004. aastal on komisjon 0,7 % teatatud ühinemistest kas blokeerinud või need pärast uurimist tühistanud;

21. märgib, et EÜ ühinemismääruses sätestatud käibekünnised ei pruugi üksi olla sobivad, et teha kindlaks kõik juhtumid, mille konkurentsiasutused peaksid läbi vaatama; juhib tähelepanu tavadele, mida turgu valitsevad äriühingud kasutavad ametlike uurimiste vältimiseks (näiteks kasutatakse tehisintellektisektoris järjest rohkem nn partnerlusi), mis ilmestab asjaolu, et ELi ühinemismäärus on vaja läbi vaadata;

22. pooldab Draghi aruandes tehtud ettepanekut näha ette innovatsioonikaitse olukorras, kus ühinemine suurendab innovatsioonivõimet ja -stiimulit, ning kutsub komisjoni üles seda kontseptsiooni analüüsima ja edasi arendama; nõuab lisaks, et võetaks arvesse avalikku huvi pakkuvaid küsimusi, nagu töötajatele avalduv mõju;

23. palub komisjonil teha kindlaks riiklikud tõkked, mis võivad takistada tal ühinemisi käsitlevates analüüsides ELi turgu asjakohaseks pidamast; kutsub komisjoni üles esitama seadusandliku ettepaneku nende takistuste kõrvaldamiseks; märgib, et ühinemiste kontrollimisel ja konkurentsiasjades tuleb asjaomase turu määratlemise üle otsustamisel hoolikalt analüüsida rahvusvahelist keskkonda; kutsub komisjoni üles asjakohasel juhul võtma tulevikku vaatava lähenemisviisi koondumistele ELis, nagu on soovitatud ka Draghi ja Letta aruannetes, võttes arvesse strateegilist tähtsust ja konkurentsi soodustavat mõju ja soodsaid investeerimistingimusi, et teatavates sektorites innovatsiooni ja pikaajalist konkurentsi edendada;

24. nõuab koondumiste hindamisraamistike ajakohastamist, et need kajastaksid digimajanduse tegelikku olukorda, kus turuvõim võib avalduda ka muul viisil kui traditsiooniline turuosa selgelt piiritletud turgudel; toetab täiustatud meetodite väljatöötamist andmepõhise turgu valitseva seisundi ja võrgumõju analüüsimiseks, rõhutades tarbijate valiku otsustavat tähendust digiteenuste ja -seadmete valimisel; julgustab komisjoni tõhustama mehhanisme, mis võimaldavad teenuste ja seadmete koostalitlusvõimet, edendades innovatsiooni ja konkurentsi digitaalses ökosüsteemis; nõuab tungivalt, et komisjon teeks kiiresti selliste koostalitlusvõimega seotud kohustuste rakendamisel edusamme, mis kehtivad digiturgude määruse kohaselt tekstsõnumiteenuste suhtes ja andmemääruse kohaselt pilvandmetöötluse pakkujatele, ning alustaks tööd digiturgude määruse läbivaatamisega, et saada valmis 2026. aasta maiks; nõuab tungivalt, et komisjon rakendaks digiturgude määruse kohaseid koostalitlusvõime alaseid kohustusi ja kaaluks koostalitlusvõimega seotud kohustuste laiendamist veebipõhistele sotsiaalvõrguteenustele; toetab asjaolu, et komisjon võtab senisest paremini arvesse võimalikku kahjulikku mõju konkurentsile selliste ühinemiste hindamisel, mille puhul laienemine lähiturgudele tugevdaks veelgi omandava äriühingu turgu valitsevat seisundit põhiturul;

25. kutsub komisjoni üles võtma meetmeid liiga pikale venivate monopolidevastaste uurimiste suhtes, mille ajal ettevõtjad saavad oma konkurentsi kahjustavatest tavadest jätkuvalt kasu; kutsub komisjoni üles kehtestama konkurentsiasjade menetlemisele asjakohased tähtajad ja tagama, et tehtud otsuseid ka rakendatakse; kutsub komisjoni üles kehtestama ajutised meetmed, et peatada igasugune tegevus, mis kahjustaks tõsiselt konkurentsi, eelkõige

seoses dünaamiliste ja kiiresti arenevate turgudega, nagu digitaalsed turud;

Valdkondlik poliitika

26. väljendab heameelt Euroopa Kohtu 2024. aasta septembri kahe pöördelise tähtsusega kohtuotsuse üle, milles kinnitati komisjoni väidet, et Iirimaa maksutehing Apple'iga kujutab endast ebaseaduslikku riigiabi ja et Google kuritarvitas oma turgu valitsevat seisundit, rikkudes aluslepinguid; võtab teadmiseks, et Iirimaa õigusraamistik on vahepeal muutunud; julgustab komisjoni ka edaspidi tõkestama selliseid riigiabi kuritarvitusi, mis hõlmavad äriühingutele valikuliste maksusoodustuste tegemist;

27. märgib rahvusvahelise maksukonkurentsi kahjulikku mõju; tuletab meelde oma toetust Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) teise samba rakendamisele; peab äärmiselt kahetsusväärseks USA presidendi 20. jaanuari 2025. aasta korraldust, milles märgitakse, et OECD ülemaailmsel maksukokkuleppel ei ole Ameerika Ühendriikides õiguslikku jõudu ega mõju; rõhutab mitmepoolsuse tähtsust selle tagamisel, et hargmaised ettevõtjad maksaksid õiglase osa maksudest seal, kus väärtus luuakse; on seisukohal, et EL peaks täielikult toetama OECD teist sammast käsitlevat direktiivi;

28. rõhutab murettekitavat turu kontsentratsiooni eri digiturgudel, nagu sotsiaalmeedia, otsingumootorid, tehisintellekt, pilvteenused, e-kaubandus, mikrokiibid ja internetireklaam; rõhutab selle tegelikku ja võimalikku negatiivset mõju Euroopa konkurentsivõimele, tarneahelate toimekindlusele, meedia vabadusele, privaatsusele ja andmekaitsele, ühiskonnale ja demokraatiale; nõuab tungivalt, et komisjon tegeleks tehnoloogiaturule omaste küsimustega, sealhulgas taristu võimsus riistvara- ja pilvandmetöötluse kihtides, vertikaalne kontsentratsioon, digitaalse avaliku ruumi algoritmiline manipuleerimine ja turu võimendus digiturgudel, nagu näitavad digiturgude määruse raames tehtud edusammud; nõuab lisaks uute uurimiste algatamist pilvteenuste sektoris, et tagada aus konkurents ja innovatsioon, võttes arvesse turu kontsentratsiooni astet selles sektoris ning konkurentsi kahjustavaid tavasid, mis on seotud keerukate ja läbipaistmatute litsentsimistingimustega või peale surutud komplektide müügiga; nõuab lisaks tungivalt, et komisjon tegeleks reklaami väärtusahelas asetleidvate turgu valitsevate ettevõtjate kasvava vertikaalse koondumisega, mis see seab ohtu ELi internetireklaami sektori;

29. märgib tehisintellektiteenuste kiiret arengut, mis võib kaasa tuua turu kontsentratsiooni; kutsub komisjoni üles kasutama selles sektoris ökosüsteemipõhist lähenemisviisi, sealhulgas töötades välja ja rakendades uusi kahjukäsitusi, et tegeleda selles sektoris turgu valitsevate ettevõtjate koondumise probleemiga; rõhutab, et

digiturgude määrus sisaldab mitut sätet, mida tuleb kasutada selleks, et pääsuvalitsejad ei piiraks kujunemisjärgus tehisintellekti arendajaid, ning palub komisjonil kiiresti tegeleda ohuga, et tarbijad on sunnitud kasutama oma mobiilseadmetes eelnevalt kindlaks määratud tehisintellektiteenuseid, tagades, et kasutajal endal oleks võimalik valida tehisintellektisüsteemid ja et need süsteemid oleksid läbipaistvad, et kaitsta seeläbi konkurentsi ja tarbijate valikuvabadust; kutsub komisjoni üles uurima võimalust lisada generatiivne tehisintellekt digiturgude määrusesse uue põhiplatvormiteenusena;

30. märgib, et suured digivaldkonna ettevõtjad kasutavad oma turujõudu, mõjuvõimu tarbijate üle, rahalisi vahendeid ja andmete kontsentratsiooni ühel turul, et võimendada oma positsiooni teisel turul; rõhutab, et väikesed osalejad ei saa eespool nimetatud teguritega konkureerida, mis muudab ELi kodanikud veelgi sõltuvamaks teatavast väikesest arvust kolmandate riikide äriühingutest ja ohustab strateegilist sõltumatust; nõuab, et rohkem kontrollitaks digivaldkonna turgu valitsevate ettevõtjate positsiooni võimendamist teistesse sektoritesse ja ELi strateegilist autonoomiat, vaadates läbi ühinemissuunised, et tagada turu võimendamise tulemuslikum kontroll;

31. märgib, et andmed ja andmeanalüüsi vahendid omavad digitaalsektoris digituru kontsentreerumise ja digiturul toimuvate omandamiste suhtes heidutavat mõju; nõuab, et Euroopa Andmekaitsenõukogu esitaks ühte või mitut digisektori ettevõtjat hõlmava koondumise korral arvamuse, mis käsitleb andmekogumite asjakohasust kavandatava koondumise jaoks, koondumiseprotsessi tulemusena töödeldavaid isikuandmeid ning kavandatava koondumise võimalikku mõju eraelu puutumatuse õigusele ja õigusele isikuandmete kaitsele;

32. väljendab muret selle pärast, et järjest enam kasutatakse ELis dünaamilisi hinnakujundusmehhanisme; kutsub komisjoni üles uurima regulatiivseid meetmeid väga kohanemisvõimeliste ja läbipaistmatute hinnakujundusmeetodite vastu;

33. kutsub komisjoni ülesse jõuliselt tagama kõigi konkurentsinormide, sealhulgas välisriigi subsiidiumide määruse ja digiturgude määruse täitmist, et tegeleda pääsuvalitsejate tavadega ning edendada konkurentsile avatud turge ja ausat konkurentsi; rõhutab, et komisjonil peab täitmise tagamiseks olema piisavalt töötajaid, märkides samas, et uued vahendid ning erinevate teadusharude teadlased ja majanduseksperdid võivad aidata konkurentsiõiguse täitmise tagamist parandada; rõhutab eelkõige, et digiturgude määrust tuleks kohaldada rangelt ja sõltumatult, ilma välise surveta; rõhutab, et digiturgude määrus ja võimalikud trahvid ei tohiks olla tariifide üle peetavates aruteludes läbirääkimisvahend, vaid ELi pingutuste nurgakivi, et tagada õiglased ja konkurentsivõimelised

digiturud; võtab teadmiseks kuus nõuete rikkumise menetlust, mis algatati teatavate määratud pääsuvalitsejate suhtes; on sügavalt mures võimalike viivituste pärast olulise tähtsusega uurimistes ja komisjoni suutlikkuse pärast täita oma kohustust anda endast parim ja teha põhjendamatu viivituseta otsus nõuete rikkumise menetluste kohta;

34. märgib murega, et paljud tarbijaturud, sealhulgas finantsteenused, telekommunikatsioon ja kodumajapidamiste energiaturg, on killustunud, ning nõuab turgude kiiremat ja suuremat integreerimist seal, kus see on tarbijatele kasulik, ning nõuab, et tunnustatakse seda, et turuintegratsioon võib ajendada investeeringuid ja innovatsiooni;

35. väljendab muret ülemereterritooriumide jaemüügi-, põllumajandus- ja autotööstuse suure kontsentreerumise pärast, mille tõttu turgu valitsevate ettevõtjate poolt esmatähtsatele toodetele ja teenustele kehtestatud liiga kõrged hinnad suurendavad ebavõrdsust, ebakindlust ja territoriaalset erinevust; kutsub komisjoni üles algatama ELi toimimise lepingu artikli 102 alusel turgu valitseva seisundi võimaliku kuritarvitamise uurimise;

36. märgib murega, et Euroopa finantssektoris on turg väga kontsentreeritud ning sõltub jätkuvalt liigselt piiratud arvust ELi-väliste riikide teenuseosutajatest; märgib, et kolme suurima reitinguagentuuri turuosa kokku on endiselt üle 90 %; väljendab muret selle pärast, et avaliku huvi üksuste audititurul on endiselt väga suur turu kontsentratsioon ja et neljale äriühingule kuulub enamik ELi tuludest, mis on ette nähtud avaliku huvi üksuste auditite le, sest see piirab valikuid ja tekib oht, et järelevalvetegevus ei ole erapooletu; kutsub komisjoni üles esitama mõjuhinnangu nende probleemide lahendamise võimaluste kohta; nõuab tungivalt, et komisjon hindaks hoolikalt avalikke hankeid, millega soovitakse hankida audituru osaliste eksperditeadmisi, et vältida võimalikke huvide konflikte;

37. väljendab muret toiduainete hinnakriisi pärast ja märgib sellega seoses, et toiduainete tarneahelates on turu kontsentreerumise tase suur; kordab üleskutset komisjonile viia kiiremas korras läbi põhjalik analüüs ostuliitude ulatuse ja mõju kohta, pöörates seejuures erilist tähelepanu ausa konkurentsi ja suurema läbipaistvuse tagamisele super- ja hüpermarketikettide kaubandustavades, eriti kui sellised tavad mõjutavad brändi väärtust ja tootevalikut või piiravad innovatsiooni või hindade võrreldavust; tuletab sellega seoses meelde turu kontsentratsiooni põllumajandustoodetega kauplemisel, kuivõrd ülemaailmse põllukultuuridega kauplemise eest peamiselt vastutavad neli äriühingut; peab kahetsusväärseks, et vaatamata konkurentsiprobleemidele kiitis komisjon siiski tingimuslikult heaks 2024. aasta Bunge-Viterra ühinemise (M.11204); palub komisjonil tegeleda sellega, et võim ei koonduks ülemääraselt mõne suure

turuosaleja kätte, et tugevdada nii põllumajandustootjate kui ka tarbijate läbirääkimispositsiooni; rõhutab sellega seoses uue konkurentsivahendi rakendamist;

38. võtab teadmiseks, et praegusel inflatsiooniperioodil oli ELi pankade teenitud puhaskasum suur, mis oli peamiselt tingitud rahapoliitika kiire karmistamise hilinenud mõjust hoiuste intressimääradele;

39. märgib erilise murega, et kahel rahvusvahelisel maksekaardisüsteemil on ELi makseturul turgu valitsev seisund ja et nad kasutavad tavasid, mis tugevdavad ja laiendavad nende turgu valitsevat seisundit, mis võib veelgi suurendada turule sisenemise tõkkeid ja takistada pikaajalist innovatsiooni[6] ning tuua kaasa suuremad kulud ELi ettevõtjatele ja lõppkokkuvõttes tarbijatele; kutsub komisjoni üles võtma otsustavaid meetmeid, rõhutades vajadust vaadata läbi vahendustasude määrus (määrus (EL) 2015/751), et võidelda rahvusvaheliste maksekaardisüsteemide tasude märkimisväärse suurenemise vastu ning tagada õiglane, konkurentsivõimeline ja läbipaistev turukeskkond;

Euroopa Parlamendi kaasamine

40. rõhutab, et Euroopa Parlamenti tuleks konkurentsipoliitika kujundamisse piisavalt kaasata; hoiatab, et liigselt ei tohiks tugineda sellistele pehme õiguse vahenditele nagu suunised ja ajutised raamistikud, mille puhul on Euroopa Parlamendi osalemine piiratud; kutsub komisjoni üles alustama läbirääkimisi konkurentsipoliitikat käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe üle, et muuta selle rakendamise prioriteedid Euroopa Parlamendi jaoks ametlikuks; kutsub Euroopa Ülemkogu üles võtma ELi lepingu artikli 48 lõike 7 alusel vastu otsuse, millega on lubatud konkurentsipoliitika valdkonnas võtta vastu seadusandlikke akte seadusandliku tavamenetluse kohaselt; rõhutab, et Euroopa Parlament peaks olema vaatlejana rohkem kaasatud rahvusvahelise konkurentsivõrgustiku ja OECD töörühmade ja eksperdirühmade tegevusse ning digiturgude määruse kõrgetasemelise töörühma tegevusse;

41. kutsub konkurentsipoliitika eest vastutavat juhtivat asepresidenti ja volinikku üles hoidma tihedat sidet Euroopa Parlamendi pädeva komisjoni ja selle konkurentsiküsimuste töörühmaga;

o
o o

---

6 Euroopa Kontrollikoja 9. jaanuari 2025. aasta eriaruanne „Digimaksed ELis. Edusamme on tehtud nende ohutumaks, kiiremaks ja odavamaks muutmisel, kuigi mõned puudused püsivad.“, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_ET.pdf.

42. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.